

ADVISERING EV – VEILIGHEIDSREGIO HAAGLANDEN

INVULLING VAN DE ADVIESROL BIJ RUIMTELIJKE PLANNEN

Externe veiligheid (EV) gaat in op risicobronnen waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn of worden getransporteerd, zoals: buisleidingen, transportassen en inrichtingen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan er sprake zijn van de aanwezigheid van deze risicobronnen binnen of in de nabijheid van het plangebied. In diverse wet- en regelgeving¹ is opgenomen dat het bevoegd gezag bij het opstellen van deze ruimtelijke plannen, de veiligheidsregio in de gelegenheid stelt om hierover advies uit te brengen.

Deze werkwijze geldt alléén voor de advisering van de VRH bij ruimtelijke plannen over externe veiligheid. Voor de overige advisering van de VRH, zoals in het kader van brandveiligheid van omgevingsvergunningen activiteit 'bouwen', gelden separate afspraken tussen de gemeenten en de VRH;

Inleiding

De omvang van een ruimtelijke ontwikkeling kan erg variëren, van de realisatie van enkele woningen, tot een complete gebiedsontwikkeling, waarbij o.a. woningen, bedrijven, maatschappelijke- en groenvoorzieningen worden mogelijk gemaakt. Afhankelijk van het ruimtelijk programma, in combinatie met de aanwezigheid van voornoemde risicobronnen, zal het aspect externe veiligheid - in meer of mindere mate - een relevant afwegingscriterium zijn.

Over het algemeen worden de EV-adviseurs van de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) bij veel ruimtelijke procedures in de gelegenheid gesteld om in het kader van externe veiligheid advies uit te brengen. Het nadeel van deze werkwijze is dat een grote hoeveelheid adviesverzoeken aan de adviseurs EV van de VRH worden voorgelegd, die in het kader van EV weinig impact hebben.

Om te voorkomen dat door de VRH voor elk ruimtelijk plan binnen het invloedsgebied van een risicobron een advies moet worden opgesteld, is in oktober en november 2014 met alle gemeenten binnen de regio Haaglanden gesproken over de ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor door de VRH een specifiek advies wordt opgesteld. In de overige situaties kan volgens de VRH orden volstaan met de maatregelen zoals deze in de bijlage van deze notitie per risicobron zijn opgenomen. Hierdoor is zowel voor de gemeente, als de VRH, op voorhand duidelijk in welke situaties het specifiek advies door de VRH wordt opgesteld en wordt de werklast zowel aan gemeentezijde, als aan de VRH zijde verlicht.

Onderstaande notitie gaat achtereenvolgens (verder) in op: het wettelijk kader voor externe veiligheid bij ruimtelijke ontwikkelingen, de adviesrol van de veiligheidsregio, een overzicht van de ontwikkelingen waarover door de VRH een specifiek advies wordt gegeven en de kaders en randvoorwaarden voor het gebruik van deze notitie.

Wettelijk kader

In het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en het Besluit externe veiligheid transport (Bevt) is opgenomen dat het bevoegd gezag bij het opstellen van bepaalde ruimtelijke plannen het bestuur van de veiligheidsregio in de gelegenheid stelt om in verband met het groepsrisico advies uit te brengen.

¹ Besluit externe veiligheid inrichtingen, artikel 13, Besluit externe veiligheid buisleidingen, artikel 12 en het Besluit externe veiligheid transportroutes, artikel 9.

Op basis van deze wet- en regelgeving worden daarbij de volgende ruimtelijke plannen aangewezen:

- Bestemmingsplannen (Wro, art. 3.1, eerste t/m derde lid, art. 4.2, eerste lid en art. 4.4, eerste lid)
- Wijzigings-, uitwerkings- of afwijkingsplan en nadere eisen (Wro, art. 3.6, eerste lid)
- Inpassingsplan van de provincie (Wro, art. 3.26, eerste lid)
- Inpassingsplan van het rijk (Wro, art. 3.28, eerste lid)
- Beheersverordening (Wro, art. 3.38, eerste lid)
- Omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan (Wabo, art. 2.1, lid 1, onder c, met toepassing van Wabo 2.12, lid 1, onder a, onder 1°, 2° en 3°, of tweede lid)

Naast deze, in de wet, aangewezen ruimtelijke plannen is externe veiligheid ook een aspect dat in gemeentelijke-, provinciale- of rijksstructuurvisies kan worden geborgd.

Advies VRH

De adviesrol van (het bestuur van) de veiligheidsregio gaat conform de wet- en regelgeving² in op de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp en over de zelfredzaamheid van personen in het invloedsgebied van de inrichting, buisleiding en/of transportas.³

Het advies van de VRH bevat een *risicobronbeschrijving* in relatie tot het plangebied, een beschrijving van de meest waarschijnlijke en ergst denkbare *scenario's* van deze risicobronnen en de *effecten* die als gevolg van deze scenario's kunnen optreden. Op basis van deze scenario's en effecten worden vervolgens de *maatregelen* voorgesteld die kunnen worden getroffen om de kans op incidenten en de effecten van deze incidenten te beperken. Tot slot beschouwt het advies het *risico dat overblijft (restrisico)* na het treffen van de geadviseerde maatregelen.⁴

De inhoud van dit advies is bedoeld als input voor de (integrale) afweging door het bevoegd gezag, over alle belangen die bij de ruimtelijke ontwikkeling aan de orde zijn.

² Besluit externe veiligheid inrichtingen, artikel 13, Besluit externe veiligheid buisleidingen, artikel 12 en het Besluit externe veiligheid transportroutes, artikel 9).

³ Indien het plangebied niet ligt binnen het invloedsgebied van één of meerdere risicobronnen, dan wordt door de VRH wel gekeken naar de bereikbaarheid voor de hulpdiensten en bluswatervoorzieningen binnen het plangebied. Deze aspecten komen ook terug voor de plangebieden die binnen het invloedsgebied van deze risicobronnen liggen.

⁴ De VRH houdt standaard een maximale adviestermijn van 6 weken aan. Indien mogelijk wordt het advies zoveel eerder als dat kan gegeven.

Ruimtelijke ontwikkelingen voor advies VRH

Hieronder staan het type en de omvang van de ontwikkelingen waarmee (door de VRH) kan worden bepaald of voor een initiatief binnen een invloedsgebied van een risicobron een advies op het gebied van externe veiligheid wordt opgesteld, dan wel voor de invulling van de adviesrol van de VRH kan worden volstaan met de maatregelen, zoals deze in de bijlage van deze notitie per risicobron zijn opgenomen. Voor een ruimtelijk plan, met de bijbehorende toelichting/ruimtelijke onderbouwing, etc. wordt door de VRH een advies opgesteld, indien er sprake is van een project dat primair bestemd is voor⁵:

- Objecten waarin meer dan 10 niet zelfredzame personen kunnen verblijven (zoals basisscholen, verzorgingstehuizen, kinderdagverblijven, aanleuncomplexen, etc.);
- Pensions, kamerverhuurbedrijven of hotels, voor 10 personen/slaapplaatsen of meer⁶;
- Objecten of gebieden waar in totaal meer dan 50 personen (groepen) aanwezig (kunnen) zijn⁷, zoals: bedrijfslocaties, cafés, restaurants, evenementenlocaties, recreatievoorzieningen, volkstuincomplexen, etc.;
- Een combinatie van meer dan 20 woningen/appartementen/etc.⁸;
- Wijzigingen in infrastructuur waarvoor een ruimtelijk plan moet worden opgesteld, zoals de realisatie van gemeentelijke, provinciale of rijks(verbindings)wegen of buisleidingen op gronden die voorheen voor andere functies bestemd waren.
- Bedrijven/inrichtingen waarop het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) van toepassing is of wordt;
- Objecten die buiten een van bovenstaande categorieën vallen, maar die onderdeel uitmaken van een grotere ontwikkeling of indien binnen het plangebied meerdere (losstaande) ontwikkelingen aanwezig zijn die buiten de bovenstaande categorieën vallen.

En daarnaast:

- Objecten die binnen een plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} vallen of waarvan het groepsrisico van de nabij gelegen risicobron boven de oriëntatiewaarde ligt;
- In verband met het groepsrisico voor DSM Gist B.V. te Delft gelden de objecten die liggen binnen de plaatsgebonden risicocontour 10^{-7} , aangezien de ontwikkelingen die buiten deze contour liggen nauwelijks bijdragen aan de hoogte van het groepsrisico. Voor de ontwikkelingen buiten deze contour kan worden volstaan met de maatregelen zoals opgenomen in de bijlage van deze checklist;
- Zeer kwetsbare objecten binnen 160 meter van het LPG tankstation en kwetsbare objecten binnen 160 meter van het LPG tankstation

Afhankelijk van de aard en omvang van de risico's (in de omgeving) voor het ruimtelijke plan wordt door de VRH in het kader van externe veiligheid een beknopt of uitgebreider advies uitgebracht.

⁵ In onderstaande opsomming wordt het aantal personen of de oppervlakte bedoeld, dat in totaal wordt mogelijk gemaakt. Indien sprake is van herontwikkeling, wordt de eindsituatie bedoeld.

⁶ In aansluiting op de toetsing van omgevingsvergunningen in het kader van brandveiligheid is gekozen voor 10 personen/slaapplaatsen.

⁷ Voor kantoren geldt een minimaal bruto vloeroppervlak (bvo) van 1500 m² of meer (50 personen x 30 bvo m² p.p.). 1500 m² komt overeen met het Bevi, de handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico en de Handleiding Risicoanalyse Transport.

⁸ In aansluiting op groepen personen is gekozen voor 20 woningen, aangezien in de handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico is opgenomen dat de gemiddelde aanwezigheid 2,4 personen per woning is.

Kaders en randvoorwaarden

Bij het hanteren van bovenstaande categorieën zijn de volgende kaders en randvoorwaarden afgesproken:

- Naast ontwikkelingen waarbij nieuwbouw wordt gepleegd, gelden bovenstaande afspraken ook voor functiewijzigingen waarvoor een ruimtelijke procedure moet worden doorlopen;
- Indien een project buiten een van bovenstaande categorieën valt, maar binnen een invloedsgebied ligt van één of meer risicobronnen. Dan kan door de gemeente de afweging worden gemaakt om de van toepassing zijnde maatregelen op te nemen in het ruimtelijk plan. In de bijlage van deze notitie zijn per risicobron de van toepassing zijnde maatregelen beschreven;
- Het door de VRH toepassen van bovenstaande criteria voor het opstellen van een specifiek advies staat los van de verplichting voor het bevoegd gezag om het groepsrisico (beperkt, dan wel uitgebreid) te verantwoorden;
- Indien een project buiten één van bovenstaande categorieën valt en buiten het invloedsgebied van een risicobron ligt, dan kan door de gemeente nog wel advies worden gevraagd met betrekking tot de bereikbaarheid voor de hulpdiensten en bluswatervoorzieningen binnen het plangebied, aan de 'Risicobeheerder in de wijk' van de VRH.

Adressering

De adviesverzoeken en vragen kunnen per e-mail worden aangeboden aan de VRH via: omgevingsveiligheid@vrh.nl.

Evaluatie

Deze notitie zal worden gewijzigd indien er verandering plaatsvinden binnen de wet- en regelgeving, aan de risicobronnen, gemaakte afspraken met gemeenten en de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) of indien hier een andere aanleiding voor bestaat. In dat geval worden ook de gemeenten en de ODH hierover geïnformeerd. Deze notitie zal jaarlijks worden geëvalueerd.

BIJLAGE – MAATREGELEN

Deze bijlage bevat per EV-risicobron de maatregelen die door de gemeente worden overwogen/overgenomen, indien het plangebied binnen het invloedsgebied/de in de tabel genoemde effectafstand ligt van één of meerdere risicobronnen, maar de omvang van het project dusdanig klein is dat deze buiten de categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen valt waarvoor door de VRH een specifiek advies wordt opgesteld.

Indien een project binnen meerdere invloedsgebieden ligt, dan geldt voor het plangebied de combinatie van maatregelen die achter de risicobronnen staan.

Risicobron(nen)	Maatregelen	Gemeente(n)
Hoge druk aardgastransportleidingen <i>Invloedsgebied</i>	- Vluchtweg - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	Alle gemeenten
CO₂-leiding (OCAP) <i>Invloedsgebied</i>	- Afschakelbare ventilatie - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	- Midden-Delfland - Delft - Pijnacker-Nootdorp - Westland - Zoetermeer
Kerosine leiding (DPO) <i>Invloedsgebied</i>	- Vluchtweg - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	- Midden-Delfland - Delft - Pijnacker-Nootdorp - Zoetermeer
Aardgascondensaat / Aardolie (NAM) leiding <i>Invloedsgebied</i>	- Vluchtweg - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	- Midden-Delfland - Westland - Delft
Transport gevaarlijke stoffen weg – Brandbare vloeistoffen <i><45 meter</i>	- Vluchtweg - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	Alle gemeenten
Transport gevaarlijke stoffen weg – Brandbaar gas <i><355 meter</i>	- Vluchtweg - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	Alle gemeenten
Transport gevaarlijke stoffen weg– Giftige vloeistoffen <i>LT 1 < 730 meter</i> <i>LT 2 < 880 meter</i> <i>LT 3 / 4 < 4000 meter</i>	- Afschakelbare ventilatie - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	Alle gemeenten
Transport gevaarlijke stoffen weg– Giftige gassen <i>GT 4 < 4000 meter</i> <i>GT 5 < 4000 meter</i>	- Afschakelbare ventilatie - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	Alle gemeenten m.u.v. Wassenaar.
Bevi-inrichtingen met giftige effecten⁹ <i>Invloedsgebied:</i> - DSM Gist B.V. te Delft - LMS TU Delft te Delft - MPM International Oil Company te Delft - Van der Lee te Delft - FloraHolland te Honselersdijk	- Afschakelbare ventilatie - Vorbereiding interne organisatie - Risicocommunicatie	- Midden-Delfland - Westland - Delft - Rijswijk - Den Haag - Zoetermeer - Pijnacker-Nootdorp

⁹ Niet al deze gemeenten liggen binnen het invloedsgebied van al deze risicobronnen. Deze inrichtingen zijn geclusterd aangezien de effecten die bij een incident kunnen optreden, relatief met elkaar te vergelijken zijn. Indien door de VRH voor een ontwikkeling wordt verwezen naar de maatregelen in deze bijlage, dan zal ook worden aangegeven welke risicobronnen voor het gebied relevant zijn.

- Brinkman te 's Gravenzande - Vd Bos Flowerbulbs te Honselersdijk - Van Der Drift Roses - Gebr. van Staalduinen te Maasdijk - Horticoop Kijckerweg te De Lier - Nic. Sosef B.v. / v.d. Arend te Honselersdijk(?) - Denteck te Zoetermeer - Nutricia te Zoetermeer - Avandis te Zoetermeer - Uithof Den Haag		
Bevi-inrichtingen met hitte- / overdruk effecten <i>Invloedsgebied</i> - Gasontvangstation Gasunie A146, De Lier	• Vluchtweg • Voorbereiding interne organisatie • Risicocommunicatie	• Midden-Delfland • Westland
LNG-tankstations <i>Invloedsgebied</i> - LNG-tankstation Harnaspolder te Den Hoorn - LNG tankstation Coldenhovelaan te Maasdijk - LNG tankstation DC Albert Heijn te Pijnacker	• Vluchtweg • Voorbereiding interne organisatie • Risicocommunicatie	• Midden-Delfland • Delft • Westland • Pijnacker-Nootdorp
LPG-tankstations (Bevi-inrichtingen) <i><325 meter</i>	• Vluchtweg • Voorbereiding interne organisatie • Risicocommunicatie	• Alle gemeenten m.u.v. Leidschendam-Voorburg
Gaswinningsinstallaties NAM <i>Invloedsgebied</i> - 's-Gravenzande - Monster ('Monster-3') - Maasland ('Gaag-2') - Naaldwijk <i>(Wanneer op de inrichtingen het Bevi van toepassing is)</i>	• Vluchtweg • Voorbereiding interne organisatie • Risicocommunicatie	• Westland • Midden-Delfland
Inrichtingen met ontplofbare stoffen inclusief A/B/C-zone (niet zijnde vuurwerk/schietverenigingen) - MMC de Kom te Wassenaar - TNO Rijswijk te Rijswijk - TNO Ypenburg te Den Haag <i>(Formeel is hier geen sprake van een Bevi-inrichting, maar er kunnen wel externe effecten optreden.)</i>	• Vluchtweg • Voorbereiding interne organisatie • Risicocommunicatie	• Wassenaar • Rijswijk • Den Haag
Propaantanks <i>Invloedsgebied</i>	• Vluchtweg • Voorbereiding interne organisatie • Risicocommunicatie	• Alle gemeenten

Beschrijving maatregelen

Vluchtweg

Bij een incident is het van belang dat mensen onafhankelijk van de locatie van het incident, veilig van de risicobron(nen) weg kunnen vluchten. Daarom wordt bij verbouw en/of (vervangende) nieuwbouw een vluchtweg vanuit de objecten geadviseerd, via de tuin/gevel aan de afgekeerde zijde van de risicobron(nen).

(Afschakelbare) ventilatie

Indien in objecten een ventilatievoorziening aanwezig is of wordt gerealiseerd, heeft het afsluiten en/of afschakelen van deze afschakelbare ventilatie een positieve invloed op het beperken van de schadelijke effecten van de vrijgekomen stoffen, binnen objecten ongeacht het incident dat plaats vindt (van een 'gewone' brand tot een incident met een risicobron in het kader van externe veiligheid).

Daarom is het van belang dat in het object met ventilatievoorziening, deze ventilatie met een eenvoudige handeling kan worden uitgeschakeld of afgesloten. Hiermee kunnen de gevolgen bij het vrijkomen van giftige stoffen in het object worden beperkt. Dit mag ook een handmatige handeling zijn. Dit geldt bij verbouw en (vervangende) nieuwbouw van alle objecten, bestemd voor het verblijf van personen. Het is daarbij van belang dat ook eventuele ramen en ventilatieopeningen kunnen worden gesloten.

Voorbereiding interne organisatie¹⁰

In objecten waarin personeelsleden, bezoekers, verminderd tot niet zelfredzame personen en/of grote groepen mensen kunnen verblijven. Is het van belang dat het personeel en/of de BHV-organisatie/de begeleiding van deze objecten is voorbereid op eventuele calamiteiten met gevaarlijke stoffen. Het gaat hierbij om calamiteiten die buiten deze objecten kunnen plaatsvinden, maar effecten binnen deze objecten kunnen hebben. Hierbij is het van belang dat zij ook weten hoe daarbij te handelen. Bijvoorbeeld om de aanwezigen binnen deze objecten te assisteren om zichzelf in veiligheid te brengen. Dit kan geborgd worden in een plan ten behoeve van noodsituaties. Hierbij is het ook belangrijk dat dit structureel wordt geoefend.

Risicocommunicatie

Om ervoor te zorgen dat mensen goed voorbereid zijn en weten hoe ze moeten reageren bij een ongeval met één of meerdere risicobronnen, is het van belang dat zij hier vooraf over worden geïnformeerd.

Hiervoor is er op regionaal niveau een risicocommunicatie-campagne ontwikkeld met een brede range aan middelen die ingezet kan worden.

Om de bewoners, het personeel en/of de vaste bezoekers binnen het plangebied te informeren over de verschillende risicobronnen, risico's en gevaren, de wijze van alarmeren en de wenselijke manier van reageren tijdens incidenten kan de gemeente voor dit plangebied mogelijk gebruik maken van hulpmiddelen die zijn ontwikkeld of beschikbaar zijn. Voor aanvullende informatie kan contact worden opgenomen met de afdeling communicatie van de Veiligheidsregio Haaglanden.

¹⁰ Deze maatregel is alleen van toepassing indien het project de ontwikkeling/wijziging van een object mogelijk maakt waardoor personeelsleden, bezoekers, verminderd tot niet zelfredzame personen en/of grote groepen mensen kunnen verblijven.